


## VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto (sira, sine, rakennus)

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä

Kalajoen ammattiopisto

Hyväksytty:



## Sisällys

JOHDANTO.....	3
4. VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT .....	4
2. PAIKALLISIIN AMMATTITAITOVAATIMUKSIIN PERUSTUVIA TUTKINNON OSIA.....	4
2. SISUTUSTYÖ.....	4
3. YHTEISTEN TUTKINNON OSIEN OSA-ALUEITA TAI LUKIO-OPINTOJA .....	8
3. TAIDE JA KULTTUURI.....	8
4. JATKO-OPINTOVALMIUKSIA TAI AMMATILLISTA KEHITTÄMISTÄ TUKEVIA OPINTOJA .....	10
4. LIIKUNTALAJINI.....	10
4. PROJEKTIVIIKOT .....	12
4. TUTORTOIMINTA .....	13

# JOHDANTO

Vapaasti valittavia tutkinnon osat tukevat suoritettavan perustutkinnon ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita. Vapaasti valittavat tutkinnon osat voivat olla valtioneuvoston asetuksen (A 801/2014, muutos 331/2015) 5 §:n mukaisesti

**1. ammatillisia tutkinnon osia**, jotka voivat olla oman tai jonkin muun koulutusalan ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon osia.

**2. paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvia tutkinnon osia**, jotka on laadittava niin, että ne vastaavat laajemmin paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin kuin pelkästään yhden yrityksen osaamistarpeisin. Nämä tutkinnon osat voivat olla myös ammatillista osaamista yksilöllisesti syventäviä tutkinnon osia, jotka on muodostettu paikallisten osaamistarpeiden pohjalta.

2. Sisustustyö 5 osp

**3. yhteisten tutkinnon osien osa-alueita tai lukio-opintoja**, jolloin osaamisen tunnustamistilanteessa yhteisiin tutkinnon osiin sisältyviä osa-alueita voidaan sisällyttää vapaasti valittaviin tutkinnon osiin siltä osin, kun yhteisiin tutkinnon osiin sisältyvä osaaminen ylittää yhteisten tutkinnon osien laajuudeksi määritellyn 35 osaamispistettä.

3. Taide ja kulttuuri 5 osp

**4. jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia opintoja**, jotka voivat olla esimerkiksi ammattikorkeakoulussa, yliopistossa ja kansalaisopistossa suoritettavia opintoja ja muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja.

4. Liikuntalajini 5 osp

4. Projektiviikot 5 osp

4. Tutor-toiminta 5 osp

4. Kilpailutoiminta 5 osp

**5. työkokemuksen kautta hankittuun osaamiseen perustuvia yksilöllisiä tutkinnon osia, joiden tulee olla suoritettavan perustutkinnon ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita tukevaa osaamista.** Tällainen tutkinnon osa voi muodostua esimerkiksi laajennetun työssäoppimisen tai aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamisen kautta.

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän ammattiopisto tarjoaa vapaasti valittavia tutkinnon osia, joihin on laadittu ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit sekä määritelty laajuus osaamispisteinä.

Opettajan on aina arvioitava nämä vapaasti valittavat tutkinnon osat asteikolla tyydyttävä (1), hyvä (2) ja kiitettävä (3) paitsi edellä mainittuja (jatko-opintovalmiuksia tai ammatillista kehittymistä tukevia tai työkokemuksen kautta hankittua osaamista), joista voidaan antaa arvosanaksi koulutuksen järjestäjän päätöksellä hyväksytty (A 811/1998, muutos 329/2015, 10 §).

Arvosana annetaan tutkinnon osittain tutkinnon perusteissa olevien arviointikriteereiden perusteella. Muita arviointikriteereitä ei käytetä. Arvioinnin perustelut on aina kirjattava; näin annetulle arvosanalle löytyy perustelut myös siinä tilanteessa, kun opiskelija on tyytymätön saamaansa arvosanaan.

## 4. VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT

### Tavoitteet, sisällöt ja arviointi

#### 2. PAIKALLISIIN AMMATTITAITOVAATIMUKSIIN PERUSTUVIA TUTKINNON OSIA

2. SISUTUSTYÖ	5 osp
<b>AMMATTITAITOVAATIMUKSET</b>	
<p>Opiskelija toteuttaa ammattialan sisustustöitä</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• hahmottaa sisustustyön kohteen</li> <li>• käyttää sisustamisessa oikeita työmenetelmiä, välineitä, koneita ja laitteita</li> <li>• suunnitella toteutettavaa sisustustyötä (esim. jollakin tietokonepohjaisella suunnitteluohjelmalla)</li> <li>• käyttää työssään tila- ja rakennuspiirustuksia sekä muita suunnitelmia</li> <li>• tehdä kohteen mittaustyön, laskea materiaalimenekit ja kustannukset</li> <li>• hinnoitella oman työn RATU – kortistoa apuna käyttäen</li> <li>• osaa laatia sisustustyökohteen aikataulun</li> <li>• noudattaa työturvallisuus ohjeita ja määräyksiä</li> <li>• käyttää materiaaleja ympäristönäkökohdat huomioiden</li> </ul>	
<b>TUTKINNON OSAN KESKEISET SISÄLLÖT JA TOTEUTTAMISTAVAT</b>	
<p><b>Keskeiset sisällöt</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kohteen tyylin, käyttötarkoituksen ja asiakkaan asettamien vaatimusten huomioon ottaminen</li> <li>• Käytettävän sisustusmateriaalin soveltuvuuden selvittäminen ja asennusohjeiden noudattaminen</li> <li>• Tarvittavien mitoitusten ja laskelmien tekeminen sekä kustannuksien laskeminen</li> <li>• Yhteistyön tekeminen suunnittelijoiden ja eri alojen ammattilaisten kanssa</li> <li>• Tila- ja rakennuspiirustuksien sekä muiden suunnitelmien käyttäminen</li> </ul> <p><b>Opintojaksot</b> Sisustustyö 5 osp</p> <p><b>Toteuttamistavat</b> Käytännön työt oppilaitoksessa, asiakkaalle tai yrityksessä</p>	
<b>EDELTVYYSOPINNOT TAI MUUT SUORITTAMISEEN LIITTYVÄT ASIAT</b>	
Perusopinnot tulee olla suoritettuna.	
<b>OPPIMISEN ARVIOINTI</b>	
Oppimisen arvioinnin tavoite on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä on vielä opittava.	
<b>OSAAMISEN ARVIOINTI JA TUTKINNON OSAN ARVOSANAN MUODOSTUMINEN</b>	
Ammattiosaamisen näyttö	

## AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ ARVIOINTINA

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon ja ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma **Sisustustyö 5 osp** tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma.

### NÄYTÖN KUVAUS

Ammattiosaamisen näyttö muodostuu kokonäytöstä  
Esimerkki näytöstä: Sisustustyön toteuttaminen käytännössä

### NÄYTTÖÄ KUVAAVA LAUSE(ET) NÄYTTÖTODISTUKSESSA

Esim. Sisustustyön työsuunnitelma ja tarjouksen laatiminen sekä työn toteuttaminen

### NÄYTTÖYMPÄRISTÖT

Ammattiosaamisen näyttö suoritetaan työpaikalla/asiakastyökohteessa. Tarvittaessa voidaan käyttää oppilaitoksen rakennustyömaita, tiloja ja laitteita.

### NÄYTÖN ARVIOIJAT

Arviointi perustuu arviointikeskusteluun ja opiskelijan tekemään itsearviointiin.  
Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättää/päättävät:

- Alan opettaja(t)
- Työelämän edustajat
- em yhdessä

Ammattiosaamisen näyttöjen arviointiin osallistuvalla muulla henkilöllä kuin opettajalla tulee olla sellainen koulutuksella, työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu asianomaisen alan osaaminen ja ammattitaito, jota voidaan pitää riittävänä ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnissa. Opettajan tulee olla oman alansa asiantuntija. Jos opettaja on kelpoinen opettamaan ko. ammattiosaamisen näytön sisältöön liittyviä ammatillisia opintoja, hän on kelpoinen arvioimaan ao. opintoihin liittyviä ammattiosaamisen näyttöjä. Arvioijien esteellisyyden sovelletaan hallintolakia 434/2003, 27–29 §.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT YLEISELLÄ TASOLLA		
1. Työprosessin hallinta	<b>Tyydyttävä T1</b>	<b>Hyvä H2</b>	<b>Kiitettävä K3</b>
	Opiskelija		
Arvioidaan oman työn suunnittelua, työsuorituksen arviointia ja oman toiminnan kehittämistä	suunnittelee työtään, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	suunnittelee oman työnsä	suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia töitä ja tehtäviä
Tavoitteiden mukaisesti	arvioi työnsä onnistumista	arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa ja selviytyy uusista ja muuttuvista tilanteista oma-aloitteisesti	arvioi työnsä onnistumista, perustelee arviotaan ja arvioi sekä kehittää työskentelytapojaan ja työympäristöään
Arvioidaan työkokonaisuuden toteuttamista, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta.	toimii tutuissa työtehtävissä	ottaa huomioon työskentelyssään työnsä kokonaisuuden (esim. mistä alkaa, mihin päätetään ja mitä välineitä ym. työssä tarvitaan)	ottaa huomioon työnsä kokonaisuuden, toimintaympäristön ja oman työnsä osana sitä
Tavoitteiden mukaisesti	työskentelee siten, että työn lopputulos on hyväksyttävissä työn suunnitelman tai laatutavoitteiden mukaisesti	työskentelee siten, että työn lopputulos sisältää työtehtävän erityisvaatimuksia	työskentelee työpaikan erityisvaatimusten mukaisesti siten, että työn lopputulos on tavoitteiden mukainen
	tarvitsee työvaiheissa etenemisessä ajoittaista ohjausta	etenee sujuvasti työvaiheesta toiseen	etenee työssään järjestelmällisesti ja sujuvasti sovittaen työnsä työympäristön muuhun toimintaan
	noudattaa työohjeita, työaikoja, sopimuksia sekä neuvottelee poikkeamista.	tekee annetut tehtävät omatoimisesti ja huolehtii työtehtävistään alusta loppuun ja vastaa omasta työosuudestaan.	tekee omalla vastuualueellaan omatoimisesti muitakin kuin annettuja työtehtäviä.
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	<b>Tyydyttävä T1</b>	<b>Hyvä H2</b>	<b>Kiitettävä K3</b>
	Opiskelija		
Arvioidaan työtehtävään ja työympäristöön soveltuvan työmenetelmän ja työvälineiden sekä materiaalien valintaa ja käyttöä.	käyttää työhönsä liittyviä keskeisimpiä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja toistuvissa työtilanteissa, mutta tarvitsee joidenkin osalta ohjausta (menetelmät, välineet, materiaalit määrittellään tutkinnon osittain).	käyttää työhönsä liittyviä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja omatoimisesti työtilanteissa.	valitsee työhönsä sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja käyttää niitä sujuvasti vaihtelevissa työtilanteissa.
Tavoitteiden mukaisesti			
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	<b>Tyydyttävä T1</b>	<b>Hyvä H2</b>	<b>Kiitettävä K3</b>
	Opiskelija		
Arvioidaan työssä tarvittavan tiedon hallintaa ja soveltamista.	käyttää tavallisimpien menetelmien, välineiden ja materiaalien käytön perustana olevaa tietoa toistuvissa työtilanteissa (eli ne menetelmät, välineet ja materiaalit, jotka on määritetty kohteessa 2), mutta tarvitsee ohjausta tiedon hankinnassa ja soveltamisessa.	hankkii ja käyttää työssä tarvittavaa tietoa omatoimisesti.	hankkii ja käyttää itsenäisesti tietoa työssään vaihtelevissa työtilanteissa ja perustelee työhön liittyviä ratkaisujaan hankkimansa tiedon pohjalta.
Tavoitteiden mukaisesti			
4. Elinikäisen oppimisen avain-aidot	<b>Tyydyttävä T1</b>	<b>Hyvä H2</b>	<b>Kiitettävä K3</b>
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	hakee ohjattuna tietoa	hakee tietoa ohjeiden mukaan	hakee itsenäisesti tietoa

Arvioidaan omaa osaamista työn tekijänä ja työn kehittämistä, ongelmien ratkaisemista sekä valintojen ja päätösten tekemistä.  Tavoitteiden mukaisesti	suunnittelee työtään, mutta uusissa tilanteissa tai työympäristön muuttuessa tarvitsee ohjausta	suunnittelee oman työnsä ja arvioi työnsä onnistumista työn kuluessa	suunnittelee itsenäisesti vastuullaan olevia tehtäviä ja arvioi osaamistaan ja työnsä onnistumista sekä perustelee arviotaan
	arvioi työnsä onnistumista	ottaa vastaan palautetta ja toimii palautteen mukaisesti	kehittää toimintaansa saamansa palautteen pohjalta
	selviytyy tutuista tilanteista, mutta muuttuvissa ja valintatilanteissa tarvitsee ohjausta ja tukea	selviytyy muuttuvista ja valintatilanteista omatoimisesti	toimii erilaisissa tilanteissa itsenäisesti, tilanteeseen sopivasti ja löytää toiminnalleen toimintatapoja
Vuorovaikutus ja yhteistyö  Arvioidaan toimintaa vuorovaikutustilanteissa ja yhteistyökykyä  Tavoitteiden mukaisesti	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimissaan omassa oppimis- ja työyhteisössään	tekee tilanteeseen vaatimalla tavalla omassa oppimis- ja työyhteisössään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja
	tekee työyhteisössä vastuullaan olevat tehtävät, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	tekee omatoimisesti työyhteisössä vastuullaan olevat tehtävät	toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisön ja ryhmän jäsenenä
	toimii tutussa työyhteisössä ja ryhmässä ja pyytää tarvittaessa apua muilta	toimii erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä ja ryhmässä	tukee ja auttaa muita sekä ottaa työssään huomioon seuraavan työvaiheen ja työntekijän
Ammattietiikka  Arvioidaan toimintaa ammattietiikan, ammatin arvoperustan ja tehtyjen sopimusten mukaisesti  Tavoitteiden mukaisesti	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita ja aikatauluja	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita, sopimuksia ja säädöksiä sekä aikatauluja	toimii työyhteisön arvojen, tavoitteiden, eettisten ohjeiden, sopimusten ja säädösten mukaisesti vaihtelevissa tilanteissa sekä noudattaa aikatauluja
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky  Arvioidaan terveyttä ylläpitävää ja turvallista toimintaa sekä toimintakyvyn ylläpitoa  Tavoitteiden mukaisesti	noudattaa työstä annettuja turvallisuusohjeita eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden	noudattaa työyhteisön ohjeita ja ottaa työssään huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden
	varmistaa turvallisuuden ohjeiden mukaisesti	varmistaa turvallisuuden	käyttää turvallisesti suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
	käyttää turvallisesti ohjeiden mukaisia suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	käyttää turvallisesti suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä	käyttää turvallisesti suojaimia, työvälineitä ja työmenetelmiä
	työskentelee pääsääntöisesti ergonomisesti oikein	työskentelee ergonomisesti oikein	käyttää turvallisista, sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.

### 3. YHTEISTEN TUTKINNON OSIEN OSA-ALUEITA TAI LUKIO-OPINTOJA

3. TAIDE JA KULTTUURI	5 osp
TAVOITTEET	
<p>Opiskelija</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>osaa tunnistaa taiteen ja kulttuurin eri ilmenemismuotoja ja hyödyntää niitä</li> <li>osaa tutkia, ilmaista ja tulkita kulttuurista todellisuutta (esimerkiksi musiikin, tanssin, teatterin, kirjallisuuden, median, kuvataiteen tai käsityön keinoin)</li> <li>osaa arvioida ja soveltaa monimuotoista suomalaista kulttuuriperintöä ja oman alan vakiintuneita käytäntöjä</li> <li>osaa noudattaa kulttuurisesti kestäväen kehityksen periaatteita ja ymmärtää valintojensa kulttuuriset vaikutukset</li> <li>osaa kehittää taiteelle ominaisten esittämisen tapojen ja materiaalien, oman ilmaisun, suunnitteluprosessien, palvelu- ja tuotemuotoilun ja estetiikan tuntemustaan omalla alallaan ja soveltaa hankkimaansa taiteen ja kulttuurin osaamistaan omassa työssään.</li> </ul>	
TUTKINNON OSAN KESKEISET SISÄLLÖT JA TOTEUTTAMISTAVAT	
<p><b>Keskeiset sisällöt</b></p> <p>Taiteen ja kulttuurin tunnistaminen ja hyödyntäminen Keskeinen sisältö: Tutustutaan taiteen ja kulttuurin eri aloihin ja käsitteisiin sekä pohditaan niiden merkitystä oman elämän näkökulmasta. Osallistutaan taide ja kulttuuritapahtumiin.</p> <p>Taiteen ja kulttuuriperinnön soveltaminen Keskeinen sisältö: Tutustutaan Suomalaiseen kulttuuriperintöön ja sovelletaan sitä omassa tuotoksessa.</p> <p>Taide ja kulttuuriprojekti Keskeinen sisältö: Suunnitellaan ja toteutetaan taiteeseen ja kulttuuriin liittyvä projekti.</p> <p><b>Opintojaksot (5 osp)</b></p> <p><b>Toteuttamistavat:</b> taide- ja kulttuuritapahtumiin ja niiden järjestämiseen osallistuminen, oman taiteellisen tuotoksen tekeminen ja tulkitseminen, kulttuuriperinnön tutkiminen ja soveltaminen suunnittelutehtävissä ja tuotoksissa, teoksen, tuotteen tai palvelun muotoilun suunnitteluprosessin toteuttaminen</p>	
EDELTVYYSOPINNOT TAI MUUT SUORITTAMISEEN LIITTYVÄT ASIAT	
OPPIMISEN ARVIOINTI	
<p>Opettaja antaa opiskelijalle palautetta opintojakson aikana sekä opintojakson jälkeen. Palautteen antamisessa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä kuten suullista ja/tai kirjallista palautetta. Oppimisen arvioinnin tavoite on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava.</p>	
OSAAMISEN ARVIOINTI JA TUTKINNON OSAN ARVOSANAN MUODOSTUMINEN	
<p>Sisältöihin kuuluvien tehtävien tulee olla suoritettu hyväksytysti ennen tutkinnon osan osa-alueen arviointia. Opiskelijan osaamista arvioidaan tehtäväsuoritusten perusteella. Osa-alueet arvioidaan numeerisesti. Arvosanasta päättää tutkinnon osan osa-alueen opettaja tai opettajat yhdessä.</p>	



ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Taiteen ja kulttuurin tunnistaminen ja hyödyntäminen	osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin	ylläpitää oppilaitoksen kulttuuria ja sen esteettistä ilmettä sekä osallistuu jonkun tapahtuman järjestämiseen	uudistaa oppilaitoksen kulttuuria hyödyntämällä taiteen lähestymistapoja tai osallistamalla yhteisten tapahtumien järjestämiseen
Oma tuottaminen ja tulkitseminen	osallistuu ohjattuna ajatuksiaan ja kokemuksiaan esittävän teoksen toteuttamiseen ja tulkintaan	suunnittelee, toteuttaa ja arvioi ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tutkimuksiaan esittävän teoksen	suunnittelee, kehittää, toteuttaa ja arvioi kokemuksiaan ja tutkimuksiaan esittävän teoksen
Kulttuuriperinnön soveltaminen	tunnistaa monimuotoista kulttuuriperintöä ja käyttää sitä omassa tuottamisessa ja toiminnassa	välittää eteenpäin kulttuuriperintöä hyödyntämällä sitä aktiivisesti omassa tuottamisessa ja toiminnassa	kehittää kulttuuriperintöä tuottamalla siihen omaan ideointiin ja arviointiin perustuvaa uutta sisältöä
Kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen	tunnistaa kestävän kehityksen osa-alueet ja perustaa omat ratkaisunsa elinkaariajattelulle	tiedostaa kestävän kehityksen periaatteet ja elinkaariajattelun vaatimukset sekä ottaa niitä aktiivisesti huomioon valintoja tehdessään	toimii johdonmukaisesti kestävän kehityksen periaatteiden ja elinkaariajattelun vaatimusten mukaisesti valintoja tehdessään
Suunnitteluprosessin toteuttaminen	suunnittelee, toteuttaa ja arvioi ohjattuna teoksen, tuotteen tai palvelun muotoilun prosessia.	suunnittelee, toteuttaa ja arvioi ja edelleen kehittää teoksen, tuotteen tai palvelun muotoilun prosessia.	kerää taustatietoa, suunnittelee, seuraa toteutusta, arvioi ja kehittää edelleen aktiivisesti teoksen, tuotteen tai palvelun muotoilun prosessia.

## 4. JATKO-OPINTOVALMIUKSIA TAI AMMATILLISTA KEHITTYMISTÄ TUKEVIA OPINTOJA

4. LIIKUNTALAJINI	5-25 osp
TAVOITTEET	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Tavoitteena on viedä eteenpäin omaa liikuntalajia suoritettava ammatillisen perustutkinnon aikana kahtena päivänä viikossa aamuharjoitustunteina</li> <li>Tavoitteena kehittää jatko-opintovalmiuksia ja ammatillista kehittymistä tukevia opintoja</li> </ul>	
TUTKINNON OSAN KESKEISET SISÄLLÖT JA TOTEUTTAMISTAVAT	
<p><b>Keskeiset sisällöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>terveyttä ja toimintakykyä edistävän liikuntasuunnitelman laatiminen, toteuttaminen käytännössä ja arvioiminen</li> <li>toimintakyky ja sen ylläpitäminen</li> <li>motoriset taidot ja niiden harjoittaminen turvallisesti eri ympäristöissä</li> <li>opiskeluryhmän osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen</li> <li>kilpailutoimintaan osallistuminen</li> </ul> <p><b>Opintojaksot</b> (väh 5 osp)</p> <p><b>Toteuttamistavat</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>osallistuminen aamutreeneihin yhdessä Kalajoen lukion opiskelijoiden kanssa ammattivalmentajan ohjauksessa</li> </ul>	
EDELTVYYSOPINNOT TAI MUUT SUORITTAMISEEN LIITTYVÄT ASIAT	
<ul style="list-style-type: none"> <li>aktiivinen, lajikohtainen liikuntalajin harjoittaminen ennen ammatillisten opintojen aloittamista</li> </ul>	
OPPIMISEN ARVIOINTI	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Opiskelijan oppimista arvioidaan lajivalmentajan suullisella ja/tai kirjallisella palautteella jatkuvan arvioinnin periaatteella sekä opiskelijan ja/tai ryhmän itsearvioinnilla ja vertaisarvioinnilla</li> </ul>	
OSAAMISEN ARVIOINTI JA TUTKINNON OSAN ARVOSANAN MUODOSTUMINEN	
<p>Todistukseen tuleva tutkinnon osan arvosana merkitään HYVÄKSYTTY merkinnällä.</p> <p>Todistukseen tuleva tutkinnon osan arvosana päätetään osaamisen arvioinnin perusteella.</p> <p>Mikäli osaamista arvioivia opettajia on ollut useita, päätös tehdään arviointikeskustelussa.</p> <p>Osaamista arvioidaan ryhmätyön, kirjallisen tehtävän ja käytännön työskentelyllä kohteessa.</p> <p>Opintojen suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opintojen etenemiseen</p>	

ARVIOINNIN PERUSTEET	HYVÄKSYTTY
Terveellisiä elämän- tapoja, työkykyä ja liikuntaa edistävän suunnitelman laatiminen ja sen toteuttaminen	ottaa suunnitelmassaan huomioon liikunnan, terveellisen ravinnon, levon, unen, virkistyksen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet omien liikunta- tottumusten sekä oman opiskelu- ja työkyvyn ylläpitämisessä
Ravitsemuksen merkityksen sekä tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutusten huomioon ottaminen	hakee tietoja tavallisimmista terveyshai- toista sekä tavallisimmista terveyttä ja opiskelu- ja työkykyä kuormittavista tekijöistä
	hakee tietoa ravitsemuksesta ja sen merkityksestä ihmisen terveydelle
	ottaa tiedot huomioon suunnitelmassaan, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta terveyttä edistävän tiedon hankinnassa
Suunnitelman toteuttaminen	sitoutuu suunnitelmaan ja toteuttaa sitä, arvioi säännöllisesti suunnitelmaansa ja omaa toimintaansa, tekee suunnitelmaan päivityksiä, mutta tarvitsee siinä ajoittain ohjausta
Opiskelu-, toiminta- ja työkyvyn edistäminen ja ylläpitäminen liikunnan avulla	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia motorisia perustaitoja
	pitää yllä fyysistä toimintakykyään ja osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan ja noudattaa reilun pelin periaatteita
	noudattaa turvallisuutta liikunnassa
Mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksen kuvaaminen	selvittää mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkitystä ihmisen hyvin- voinnille
	tuo esille, minkälaisilla toimenpiteillä edellä mainittuja asioita voidaan edistää, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta
Oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen	toimii opiskelijaryhmän jäsenenä hyvinvointia edistävästi ja osallistuu opiskelijoille järjestettyihin liikunta- ja muihin tapahtumiin sekä tilaisuuksiin
Terveyden, turvallisuuden ja työkyvyn huomioon ottaminen	toimii sovittujen terveyttä ja turvallisuutta edistävien toimintaohjeiden mukaisesti, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta
Tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun antaminen sekä ergonominen toimiminen	ennakoi mahdollisia tapaturmariskejä liikuntatilanteissa
	osaa hakea ja antaa ensiapua tavallisimmissa ensiapua vaativissa tilanteissa
	ottaa toiminnassaan huomioon oman ammatin kuormittavuustekijät ja toimii ergonomisesti.

4. PROJEKTIVIIKOT	5 osp
TAVOITTEET	
<ul style="list-style-type: none"> <li>Tavoitteena on tarjota opiskelijoille eri koulutuksen järjestäjien kanssa yhteistyössä viikon pituisia opintojaksot. Tarjottavat projektiviikon opintojaksot mahdollistavat opiskelijoille yksilöllisiä opintopolkuja.</li> </ul>	
TUTKINNON OSAN KESKEISET SISÄLLÖT JA TOTEUTTAMISTAVAT	
<p><b>Keskeiset sisällöt:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>projektiviikot sisältävät erilaisia kädentaitoja edistäviä kursseja, luovuutta ja taiteellisuutta kehittäviä kursseja, lukio-opintoja laajentavia kursseja ym. vastaavaa ammatillisia opintoja laajentavia ja monipuolisia kursseja.</li> </ul> <p><b>Opintojaksot:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>opiskelija kerää 5 osaamispisteen suorituksen vapaasti valittaviin opintoihinsa suorittamalla kolme projektiviikon kurssia</li> </ul> <p><b>Toteuttamistavat:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>projektiviikot lähiopetuksena siinä oppilaitoksessa, joka kurssin on kurssitarjottimelle laatinut</li> <li>kurssitarjotin laaditaan vuosittain yhteistyössä järjestettävien oppilaitosten kanssa</li> </ul>	
EDELTVYYSOPINNOT TAI MUUT SUORITTAMISEEN LIITTYVÄT ASIAT	
Ei edeltävyysopintoja	
OPPIMISEN ARVIOINTI	
Oppimista arvioidaan opintojakson aikana jatkuvalla arvioinnilla antamalla opiskelijalle suullista palautetta.	
OSAAMISEN ARVIOINTI JA TUTKINNON OSAN ARVOSANAN MUODOSTUMINEN	
Osaaminen arvioidaan arvosanalla <b>hyväksyty</b> . Arvosanasta päättää projektiviikon opettaja.	
ARVIOINNIN PERUSTEET	HYVÄKSYTTY
Tutkinnon osan tehtävien ja vaadittavien suoritusten toteuttaminen ohjeen mukaisesti.	

<b>4. TUTORTOIMINTA</b>	<b>5 osp</b>
<b>TAVOITTEET</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• lisätä tutoreiden ymmärrystä ryhmäyttämisestä ja tutorin merkityksestä oppilaitoksen myönteisen ilmapiirin ja toimintatapojen muodostumiselle.</li> <li>• antaa valmiuksia ja ideoita ryhmän kanssa toimimiseen</li> <li>• antaa tutoreille välineitä oman oppilaitoksen toiminnan ideoimiseen</li> <li>• tutustuttaa tutorit toisiinsa</li> </ul>	
<b>TUTKINNON OSAN KESKEISET SISÄLLÖT JA TOTEUTTAMISTAVAT</b>	
<p><b>Keskeiset sisällöt</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ryhmäyttäminen</li> <li>• turvallisen ryhmän merkitys</li> <li>• tavoitteellisen toiminnan suunnittelu</li> <li>• tutorin rooli</li> <li>• oppilaitoksen ilmapiiri</li> </ul> <p><b>Toteuttamistavat</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ryhmätyöskentely</li> <li>• itsenäinen työskentely</li> <li>• vertaisoppiminen</li> </ul>	
<b>EDELTVYYSOPINNOT TAI MUUT SUORITTAMISEEN LIITTYVÄT ASIAT</b>	
-	
<b>OPPIMISEN ARVIOINTI</b>	
-	
<b>OSAAMISEN ARVIOINTI JA TUTKINNON OSAN ARVOSANAN MUODOSTUMINEN</b>	
Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla hyväksyty.	

ARVIOINNIN KOHTEET	HYVÄKSYTTY
Ryhmäyttäminen	Tutorkoulutukseen osallistuminen, harjoitukset
Turvallisen ryhmän merkitys	Tutorkoulutukseen osallistuminen, aloittavien opiskelijoiden ryhmäyttäminen
Tavoitteellisen toiminnan suunnittelu	Tutorkoulutukseen osallistuminen, tutortoiminnan suunnittelu (vuosikello)
Tutorin rooli	Tutorkoulutukseen osallistuminen, itsearviointi
Oppilaitoksen ilmapiiri	Tutorkoulutukseen osallistuminen, oppilaitoksen tutortoiminnan toteuttaminen